

## מסמך 135

## מסמך 135

### יוחנן המטביל

יוחנן המטביל נולד ב-25 בחודש מרץ, שנת 7 לפני הספירה, בהתאם להבטחה אשר נתן גבריאל לאלישבע בחודש יוני של השנה הקודמת לזו. במשך חמישה חודשים, שמרה אלישבע בסוד את דבר ביקורו של גבריאל; וכשסיפרה לבעלה, זכריה, הוא דאג עד מאוד, והאמין לגמרי לסיפורה רק לאחר שחלם בעצמו חלום יוצא-דופן כשישה שבועות לפני לידתו של יוחנן. למעט ביקורו של גבריאל וחלומו של זכריה, לא היה כל דבר יוצא-דופן או על-אנושי אשר נקשר אל לידתו של יוחנן המטביל.

יוחנן נימול ביום השמיני, בהתאם לנוהג היהודי. הוא גדל כילד רגיל, יום אחר יום ושנה אחר שנה, בכפר הקטן שנמצא כשישה קילומטרים ממערב לירושלים ואשר היה ידוע באותם ימים בשם עיר יהודה.

המאורע בעל המשמעות הרבה ביותר במהלך ילדותו המוקדמת של יוחנן היה הביקור אשר ערך, ביחד עם הוריו, בביתם של ישוע והמשפחה מנצרת. הביקור התרחש בחודש יוני של שנת 1 לפני הספירה, בעת שיוחנן היה בן מעט יותר משש שנים.

לאחר ששבו לנצרת, החלו הוריו של יוחנן בתהליך חינוך שיטתי של הנער. בכפר הקטן לא היה בית ספר של בית כנסת; אך מכיוון שזכריה היה כוהן, הוא היה מלומד יחסית, וגם אלישבע הייתה מלומדת בהרבה מן האישה היהודית הממוצעת; היא אף נמנתה עם משפחת הכהונה והיותה נצר "לבנות אהרון". מכיוון שיוחנן היה ילד יחיד, הם השקיעו זמן רב בחינוכו המנטאלי והרוחני. זכריה שירת רק במשך תקופות קצרות בבית המקדש בירושלים ולפיכך השקיע הרבה מזמנו בהוראת בנו.

לזכריה ולאלישבע הייתה חווה קטנה שבה הם גידלו כבשים. הם התפרנסו אך בקושי מעבודת האדמה, אך זכריה קיבל קצבה קבועה מכספי המקדש אשר הוקדשו לתמיכה בכוהנים.

### 1. יוחנן הופך לנזיר

יוחנן לא סיים את חוק לימודיו בבית-ספר בגיל ארבע-עשרה, אך עם זאת החליטו הוריו שזוהי השנה המתאימה לכך שינדודו את נדרי הנזירות. בהתאם לכך, לקחו זכריה ואלישבע את בנו לעין גדי, בסמוך לים המלח. שם מוקם המטה הדרומי של מסדר הנזירים, ושם התקבל הנער לאחר כבוד למסדר למשך כל ימי חייו. לאחר הטקסים ולאחר שנדר את הנדרים להינזר ממשקאות משכרים, להימנע מלגזוז את מחלפות ראשו ומלגעת במת, המשיכה המשפחה לירושלים. שם, אל מול המקדש, השלים יוחנן את המנחות הנדרשות מאלו אשר נדרו את נדרי הנזירות.

יוחנן נדר את אותם נדרים אשר נדרו קודמיו המפורסמים – שמשון ושמואל הנביא. אדם נזיר נחשב לאישיות קדושה ומקודשת. היהודים התייחסו לנזיר כמעט באותה מידה של כבוד והערצה שבה נהגו כלפי הכוהן הגדול. ואין להתפלא על כך, מכיוון שפרט לכוהנים הגדולים, אך ורק לנזירים אשר הקדישו את כל חייהם למסדר הותר להיכנס במקדש אל קודש הקודשים.

יוחנן שב מירושלים אל ביתו על-מנת לטפל בעדר הכבשים של אביו, והוא גדל להיות גבר חזק בעל אופי נאצל.

## מסמך 135

כשיוחנן היה בגיל שש-עשרה, כתוצאה מכך שקרא על אודות אליהו והתרשם עד מאוד מהנביא של הר הכרמל, הוא החליט לאמץ לעצמו את סגנון לבושו של זה. מאותו יום ואילך לבש יוחנן אדרת שער גמלים ואזור עור. בגיל שש-עשרה הוא כבר התנשא לגובה של יותר ממטר ושמונים סנטימטרים והגיע כמעט לשיא גדילתו. ועם רעמת שיערו השופעת וסגנון לבושו הייחודי, הוא אכן היה צעיר ציורי ביותר. הוריו ציפו לרבות ונצורות מבנם יחידם, מן הילד המובטח אשר הפך לנזיר למשך כל חייו.

### 2. מותו של זכריה

לאחר מחלה שנמשכה מספר חודשים, מת זכריה בחודש יולי של שנת 12 לספירה, מעט לאחר שמלאו ליוחנן שמונה-עשרה שנים. היה זה זמן של מבוכה גדולה עבור יוחנן, משום שנדר הנזירות מנע ממנו מלהיות במגע עם המת, אפילו אם היה זה בן משפחה. ואף-על-פי שיוחנן השתדל לעמוד בדרישות הנדר אשר נדר בנוגע לטומאת המת, הוא נמלא ספק באשר לשאלה אם עמד במלוא דרישות המסדר; לפיכך, לאחר קבורת אביו הוא הלך לירושלים, ושם, בפינה המיועדת לנזירים בחצר הנשים, הוא הציע את מנחות הטהרה הנדרשות.

בחודש ספטמבר של שנה זו, נסעו אלישבע ויוחנן לבקר את מרים ואת ישוע בנצרת. יוחנן כמעט וגמר אומר להתחיל בעבודת חייו, אך ישוע התריע בפניו, לא רק במילותיו, אלא גם במעשיו אשר שימשו דוגמא, כי מוטב אם יחזור לביתו, ידאג לאמו וימתין "להגעתה של שעת האב." ובסיום הביקור המהנה, ולאחר שנפרד מישוע וממרים לשלום, שוב לא ראה יוחנן את ישוע עד ליום שבו הוטבל בירדן.

יוחנן ואלישבע שבו אל ביתם והחלו לרקום תוכניות לקראת העתיד. מכיוון שיוחנן סירב לקבל את קצבת הכהנים אשר הגיעה לו מכספי המקדש, בתום שנתיים ימים הם כמעט ואיבדו את ביתם; לפיכך הם החליטו לנדוד דרומה עם עדר הכבשים. וכך, בקיץ שבו מלאו ליוחנן עשרים שנים הם עזבו לחברון. יוחנן רעה את צאנו באזור אשר כונה "ערבות יהודה", בסמוך למעיין אשר הזין נחל גדול יותר שנשפך לים המלח בסמוך לעין גדי. היישוב בעין גדי לא כלל רק נזירים אשר הוקדשו למסדר למשך תקופה מסוימת או לכל חייהם, אלא גם קבוצות רבות אחרות של רועי צאן סגפניים אשר התקבצו באזור הזה עם עדריהם והתרועעו עם אחוות הנזירים. הם התפרנסו מגידול כבשים וכן ממתנות אשר יהודים בעלי ממון העניקו למסדר.

בחלוף הזמן, יוחנן חזר פחות ופחות לחברון בעוד שהוא ערך ביקורים תכופים יותר ויותר בעין גדי. הוא היה כל-כך שונה ממרבית הנזירים, עד שהוא התקשה להתרועע עם חברי האחוה. אך את אבנר, אשר הוכר כמנהיג היישוב בעין גדי, הוא חיבב עד מאוד.

### 3. חייו של רועה צאן

לאורך הערוץ של המעיין הקט הזה בנה יוחנן לא פחות מתריסר מקלטי אבן ומחסות לילה, אשר נבנו מערימות אבנים. מן המקלטים והמחסות הוא יכול היה לצפות ולאבטח את עדרי הכבשים והעזים שלו. חיי הרועים של יוחנן העניקו לו זמן ממושך ביותר למחשבה. הוא שוחח רבות עם עֶזְרָה, יתום מבית צור שאותו אימץ במידה מסוימת, ואשר דאג לעדרים בעת שיוחנן הלך לחברון לבקר את אמו או למכור כבשים, או בשעה שהוא ירד לעין גדי לתפילות השבת. יוחנן והנער חיו בפשטות והתקיימו מבשר כבש, מחלב עזים, מדבש היער ומחגבים אכילים אשר נמצאו באזור. הם העשירו תזונה רגילה זו באספקה אשר הובאה מעת לעת מחברון ומעין גדי.

אלישבע עדכנה את יוחנן על הקורות בפלשתינה ובעולם, והוא הלך והשתכנע כי במהרה יגיע הזמן שבו יסתיים סדר העולם הישן; וכי הוא עתיד להיות המבשר את בואו של עידן חדש, "ממלכת

## מסמך 135

השמיים." רועה צאן מחוספס זה חיבב עד מאוד את כתביו של הנביא דניאל. אלף פעמים הוא קרא את תיאורו של דניאל את התמונה הכבירה, אשר זכריה אמר לו שייצגה את דברי ימיהן של הממלכות הגדולות של העולם, החל בבבל, דרך פרס ויוון וכלה ברומא. יוחנן הבחין בכך שרומא הורכבה מערב רב כזה של עמים וגזעים, עד כי לעולם היא לא תוכל להפוך לאימפריה מאוחדת בחזקה ויציבה. הוא האמין שרומא הייתה אפילו אז מפוצלת, ממש כמו סוריה, מצרים, פלשתינה ופרובינקיות אחרות; ויתר על כן, הוא קרא כי "בימיהם של המלכים ההם, יקים אלהי השמים מלכות אשר לעולמים לא תשחת, ומלכותה לעם אחר לא תעזב. תדק ותכלה כל אלה המלכויות, והיא תעמד לעולמים." ולו נתן שלטון ויקר ומלכות, וכל העמים האמות והלשונות אותו יעבדו. שלטונו שלטון עולם אשר לא יעבר, ומלכותו אשר לא תשחת." "והמלכות והשלטון והגדלה, אשר למלכויות תחת כל השמים, נתנו לעם קדושי עליונים. מלכותו מלכות עולם, וכל השלטונות אותו יעבדו ולו ישמעו."

יוחנן מעולם לא הצליח להתגבר לחלוטין על הבלבול אשר נבע ממה ששמע מהוריו על אודות ישוע ומהפסוקים הללו אשר קרא בכתבי הקודש. בספר דניאל הוא קרא: "רואה הייתי בחזיונות הלילה, והנה עם ענני השמים היה בא כבן אדם, ולו נתן שלטון ויקר ומלכות." אך דבריו אלו של הנביא לא עלו בקנה אחד עם מה שלימדוהו הוריו. ואף השיחה אשר ערך עם ישוע, בזמן הביקור כאשר היה בגיל שמונה-עשרה, לא תאמה את ההכרזות האלה המצויות בכתובים. ועל-אף הבלבול הזה, ובתוך כל התהייה שלו, אמו שבה וטענה בפניו כי דודנו הרחוק, ישוע מנצרת, הוא המשח האמיתי, אשר עתיד לשבת על כס המלך דוד, וכי הוא (יוחנן) עתיד להיות המבשר על בואו ולשמש יד ימינו.

מכל מה ששמע יוחנן על אודות הפקרותה ורשעותה של רומא ועל אודות ההוללות והשיממון המוסרי אשר פשה ברחבי האימפריה, מכל מה שידע על אודות מעשי הרשע של הורדוס אנטיפס ושל מושלי יהודה, הוא האמין כי סיומו של עידן ממשמש ובא. נראה שילד טבע מחוספס ונאצל זה סבר שהעולם בשל לסיום עידן האדם ולשחר העידן האלוהי החדש – ממלכת השמים. בלבו של יוחנן קיננה התחושה כי הוא עתיד להיות אחרון הנביאים אשר מקדם וראשון הנביאים החדשים. והוא רטט בקרבו בדחף המתעצם לצאת ולהכריז בפני כלל בני האדם: "התחרטו! השלימו עם האל! התכוננו לקראת הסוף; התכוננו להופעתו של סדר חדש ונצחי על-פני האדמה, ממלכת השמים."

### 4. מותה של אלישבע

ב-17 בחודש אוגוסט, שנת 22 לספירה, בעת שיוחנן היה בן עשרים-ושמונה, הלכה אמו לעולמה במפתיע. חבריה של אלישבע, אשר ידעו על האיסור הנזירי על המגע עם המתים, ואפילו אם המת הוא בן משפחה, ערכו את כל סידורי הקבורה בטרם קראו ליוחנן. כאשר הוא קיבל את הידיעה על מותה של אמו, הוא ציווה על עזרה לקחת את העדרים שלו לעין גדי בעוד שהוא עצמו יצא לחברון.

בשעה שהוא שב לעין גדי מלוויית אמו, הפקיד יוחנן את העדרים בידי המסדר ופנה להתבודד למשך תקופה מן העולם החיצוני, לצום ולהתפלל. יוחנן הכיר אך ורק את השיטות הנושנות להתקרבות לאלוהות; הוא הכיר רק את מה שנכתב על אודות אנשים כדוגמת אליהו, שמואל ודניאל. אליהו היה הנביא האידיאלי בעיניו. אליהו היה הראשון במורי ישראל אשר נחשב לנביא, ויוחנן אכן האמין כי הוא עצמו עתיד להיות האחרון בשורה ארוכה וידועה זו של שליחי שמים.

יוחנן חי בעין גדי במשך שנתיים-וחצי, והוא שכנע את מרבית חברי המסדר כי "סוף העידן מתקרב"; וכי "ממלכת השמים ממשמשת ובאה." וכל מה שלימד בתחילת הדרך הסתמך על

## מסמך 135

הרעיון ועל המושג אשר שרר באותם ימים ביהדות, של משיח כגואל המובטח אשר עתיד לגאול את העם היהודי משלטונם של השליטים הגויים אשר שולטים בהם.

במהלך כל התקופה הזו חזר יוחנן וקרא בכתבי הקודש אשר נמצאו בבית הנזירים אשר בעין גדי. הוא התרשם במיוחד מישעיהו וממלאכי, אחרוני הנביאים של אותה תקופה. הוא חזר וקרא את חמשת הפרקים האחרונים בספר ישעיהו, והאמין באמיתות הנבואות אשר קרא. ואז הוא קרא במלאכי: "הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא; והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, פן-אבוא והכיתי את הארץ חרם." רק הבטחתו זו של מלאכי, כי אליהו עתיד לשוב, היא אשר מנעה מיוחנן מלצאת ולהטיף על אודות בוא הממלכה ולהתריע בפני אחיו היהודים לנוס מפני החמה אשר עתידה לבוא עליהם. יוחנן היה בשל להתחיל להטיף על בוא הממלכה, אך ציפייה זו לחזרת אליהו עיכבה אותו במשך למעלה משנתיים. הוא ידע כי הוא לא אליהו. למה התכוון בדיוק מלאכי? האם הנבואה הייתה מפורשת או שמא ציורית? היאך הוא יוכל לדעת את האמת? לבסוף הוא העז לחשוב שמכיוון שראשון הנביאים נקרא אליהו, עתיד גם האחרון להיות ידוע באותו שם. ולמרות זאת הוא נמלא ספקות אשר הספיקו על-מנת שיימנע מלקרוא לעצמו אי-פעם בשם אליהו.

הייתה זו השפעתו של אליהו אשר גרמה ליוחנן לאמץ את שיטותיו, אלה של התקפה בוטה וישירה על חטאי בני תקופתו ועל הפקרותם. הוא ביקש להתלבש כמו אליהו וניסה לדבר כמותו; כלפי חוץ, הוא דמה לנביא אשר מקדם בכל מובן. הוא היה כזה ילד טבע חסון וצורני, מטיף יושר נועז ללא-חת. יוחנן לא היה בור ועם הארץ והכיר היטב את כתבי הקודש היהודיים, אך הוא כלל לא היה מתורבת. מחשבתו הייתה בהירה, דיבורו רב-עוצמה, וכמוקיע היה רושף אש. הוא כלל לא היווה דוגמא לבני תקופתו, אך בהחלט שימש כמוכיח רהוט.

לבסוף הוא גמר אומר באשר לשיטה אשר בה יכריז על העידן החדש, על אודות ממלכת האל; הוא החליט שהוא יהיה זה אשר יבשר על בוא המשיח; הוא הסיט הצידה את כל ספקותיו ויצא את עין גדי בחודש מרץ, שנת 25 לספירה, על-מנת להתחיל בתקופתו הקצרה אך המבריקה כמטיף ציבורי.

### 5. ממלכת האל

על-מנת להבין את המסר של יוחנן, ראוי לעמוד על מצבו של העם היהודי בעת שהוא הופיע בזירת הפעולה. במשך קרוב למאה שנים עם ישראל היה שרוי בדילמה; בני העם לא הצליחו להסביר את התמשכות המצב של היותם נשלטים על-ידי שליטים גויים. האם משה לא לימד כי צדיקות גמולה תמיד שגשוג וכוח? האם הם לא היו עמו הנבחר של האל? מדוע עמד כס המלך דוד ריק בשיממונו? לאור הדוקטרינות של משה ולאור ציווי הנביאים, היהודים התקשו להסביר את שיממונם הלאומי המתמשך.

מאה שנים בקירוב לפני ימיהם של ישוע ויוחנן, קמה בפלשתינה קבוצת מורי דת חדשה, קבוצת האפוקליפטיים. מורים חדשים אלו פיתחו מערכת אמונות אשר גרסה כי סבלם והשפלתם של היהודים על-פני האדמה מהווים תשלום על חטאי האומה. הם חזרו והשתמשו בסיבות הידועות אשר הסבירו את גלות בבל, כמו גם גלויות ותקופות שבי קודמות. ואולם, האפוקליפטיים גרסו כי לבני עם ישראל יש תקווה; כי ימי הסבל שלהם כמעט והגיעו אל קצם; כי השיעור אשר מלמד האל את עמו הנבחר כמעט תם ונשלם; וכי סבלנותו של האל כלפי הזרים, הגויים, כמעט והגיעה אל קצה. תום עידן השלטון הרומי היה שקול לסופו של עידן, ובמובן מסוים אף לסוף העולם. המורים החדשים הללו הסתמכו במידה רבה מאוד על נבואותיו של דניאל, והם לימדו חזר ולמד כי הבריאה עתידה להיכנס לשלב האחרון שלה; מלכויות העולם עתידות להפוך למלכות האל. עבור דעת היהודי של אותם ימים, זו הייתה משמעותו של המונח "ממלכת השמים", אשר מופיע

בהרחבה בכל אשר לימדו הן יוחנן והן ישוע. עבור היהודים בפלשתינה, משמעות המונח "ממלכת השמים" הייתה אחת, ואחת בלבד: מדינה של צדק מוחלט שבה ישלטה האל (המשיח) על כל אומות העולם בעוצמה מושלמת, ממש כפי שהוא מולך בשמים – "יַעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּאִשֶּׁר בְּשָׁמַיִם גַּם בְּאָרֶץ".

בימי יוחנן שאלו היהודים בציפייה, "עד כמה קרוב הוא בוא הממלכה?" התחושה הכללית הייתה כי שלטון הגויים הולך וקרב אל קיצו. בקרב היהודים שררה תקווה חזקה וציפייה גדולה לכך שהכמיהה בת מאות בשנים תתגשם במהלך תקופת החיים של אותו דור.

ואף כי היהודים היו חלוקים בינם לבין עצמם במידה רבה ביחס להשערותיהם באשר לטיבה של הממלכה המגיעה, כולם הסכימו כי המאורע ממשמש, קרב ובא, אפילו ממש עומד בפתח. רבים מאלו שקראו בתנ"ך ציפו, פשוטו כמשמעו, להמלכת מלך חדש בפלשתינה, לגאולת עם ישראל, אשר ישתחרר מיד אויביו וימליך עליו צאצא לנצר דוד המלך, המשיח אשר במהרה יוכר כשליט הצדיק והראוי של העולם כולו. קבוצה יהודים מאמינים אחרת, אף כי קטנה יותר, החזיקה בדעה אחרת לחלוטין על אודות ממלכת האל הזו. הם לימדו כי הממלכה הבאה אינה של העולם הזה, כי העולם מתקרב אל קיצו הוודאי, וכי "שָׁמַיִם וָאָרֶץ חָדָשָׁה" יבשרו את כינונה של ממלכת האל; וכי ממלכה זו תהא ממלכת נצח, כי החטא יבוא אל קיצו וכי אזרחיה של ממלכה חדשה זו יהיו מחיי אלמוות של אושר בלתי-נגמר.

כולם הסכימו כי פעולה משמעתית, או מטהרת, נחרצת כלשהי, חייבת להקדים את כינונה של הממלכה החדשה על-פני האדמה. אלו אשר האמינו בדברים כפשוטם הסבירו כי תתרחש מלחמת חובקת-עולם אשר תשמיד את כל הכופרים, ואילו הנאמנים ייצאו כשידם על העליונה בכל העולם ולנצח נצחים. אלו אשר האמינו בסברה הרוחנית חשבו כי קודם לממלכה יגיע משפט כביר שבו יעניש האל את אלו הראויים לעונש ולשמד, ובה בעת ירומם את הקדושים המאמינים מקרב עם הסגולה לשבת על כס הכבוד והסמכות לצד בן האדם, אשר בשמו של האל ישלוט על אומות העולם. ובני הקבוצה האחרונה היו אפילו האמינו כי גויים אדוקים רבים עשויים אף הם להשתייך לממלכה החדשה.

חלק מן היהודים החזיקו בדעה כי ייתכן שהאל יכונן את הממלכה החדשה הזו ישירות, בהתערבות אלוהית; ואולם, רוב רובם האמינו כי הוא ישתמש במתווך ובנציג כלשהו – המשיח. זו הייתה המשמעות האפשרית היחידה למונח "משיח" אשר התקבלה על דעתם של היהודים בני דורם של יוחנן וישוע. המונח המשיח לא יכול היה להתייחס לאדם שרק לימד את רצון האל, או שהטיף לחיים של צדיקות. את כל האנשים הקדושים הללו כינו היהודים בשם נביא. המשיח היה עתיד להיות יותר מאשר נביא; הוא עתיד היה להביא לידי כינונה של הממלכה החדשה, ממלכת האל. שום אדם אשר לא הצליח לעשות כן לא יכול היה להיחשב למשיח בהתאם למושג היהודי המסורתי.

מי עתיד להיות המשיח הזה? גם כאן היו הדעות חלוקות בקרב המורים היהודים. הוותיקים יותר נאחזו בדוקטרינה על אודות נצר למלך דוד. החדשים יותר סברו כי מכיוון שהממלכה החדשה עתידה להיות ממלכה שמימית, השליט החדש עשוי להיות אישיות אלוהית, אישיות אשר ישבה לימינו של האל במרומים. ואף כי הדבר עשוי להישמע מוזר, אלו אשר סברו כך על אודות שליטה של הממלכה החדשה לא ראו בו משיח אנושי – בן אדם גרידא, אלא החשיבו אותו כ"בן האדם" – בנו של האל – נסיך שמימי אשר המתין זה מכבר על-מנת לעלות ולשלוט בכדור הארץ אשר התחדש. זה היה הרקע הדתי בעולם היהודי כאשר יצא יוחנן והחל להטיף: "חזרו בתשובה, כי ממלכת השמים כבר קרובה!"

## מסמך 135

ברי, אם כן, כי להכרזתו של יוחנן על בואה של הממלכה נודעו לא פחות מחצי תריסר משמעויות שונות בדעתם של מאזיני הטפתו המשולהבת. ואולם, בלא תלות במשמעות אשר ייחסו למשפטים אשר אמר יוחנן, בני כל אחת מהקבוצות האלה, אשר המתינו לבואה של הממלכה היהודית, הסתקרנו ממה שהטיף לו המטיף הכן, הנלהב והמחוספס-אך-היעיל הזה, אשר הטיף ליושר ולחרטה, ואשר התריע בכובד ראש כה רב בפני מאזיניו "לנוס מפני הקצף העתיד לבוא."

### 6. יוחנן מתחיל להטיף

בתחילת חודש מרץ של שנת 25 לספירה, צעד יוחנן סביב חופיו המערביים של ים המלח ובמעלה נהר הירדן עד לנקודה ממול ליריחו, המצר הקדום אשר דרכו חצו ישוע ובני ישראל עת נכנסו לראשונה לארץ המובטחת; ולאחר שחצה אל צדו השני של הנהר, התמקם בנקודה סמוכה למעבר והחל להטיף באוזני העוברים והשבים אשר חצו את הנהר. היה זה המעבר העמוס ביותר על-פני נהר הירדן.

כל מי ששמע את יוחנן ידע בבירור כי הוא הינו יותר מאשר מטיף. רוב רובם של אלו אשר האזינו לאיש המוזר הזה, אשר הגיע מערבות יהודה, האמינו כי שמעו את דבריו של נביא. אין להתפלא על כך שהופעה שכזו נגעה עמוקות בנשמות היהודים העייפים והמצפים הללו. בכל ההיסטוריה של העם היהודי, מעולם לא כמהו בניו המסורים של אברהם יותר מאשר כעת ל"נחמת ישראל", או שציפו בכיליון עיניים רב מזה ל"שוב מלכות ישראל". בשום רגע בהיסטוריה של העם היהודי לא יכול היה המסר של יוחנן, "הממלכה קרבה ובאה", ליצור רושם מושך באופן כה עמוק ושלם, כבשעה שבה הופיע באופן מסתורי כל-כך על גדות נהר הירדן במעבר דרומי זה.

כעמוס, הוא בא מקרב רועי הצאן. הוא התלבש כאלוהי אשר מקדם, ו"ברוח אליהו וגבורתו" רעם ושפך את תוכחותיו. אין להתפלא, אם כן, על כך שהמטיף המוזר הזה גרם לתזוזה עמוקה בכל רחבי פלשתינה, עת הנוסעים נשאו עמם את החדשות על הטפותיו לאורך גדות הירדן.

והיה דבר מה נוסף וחדש בעבודתו של המטיף הנזירי הזה: הוא הטביל כל אחד ממאמיניו במימי הירדן "לשם סליחת החטאים". ואף כי הטבילה לא הייתה טקס חדש בקרב היהודים, מעולם לא השתמשו בה באופן שבו השתמש בה יוחנן. זה מכבר היה נהוג להטביל את הגרים הגויים בעת כניסתם לאחוות חצר המקדש החיצונית, אך היהודים עצמם מעולם לא נדרשו לטבול לשם מחילת חטאיהם. רק חמישה-עשר חודשים חלפו מן היום שבו החל יוחנן להטיף ועד למועד שבו הוא נעצר ונאסר בפקודת הורדוס אנטיפס, אך בזמן הקצר הזה הוא הטביל הרבה יותר ממאה-אלף בעלי תשובה.

ארבעה חודשים הטיף יוחנן במעבר בית-עניא בטרם החל לנוע צפונה במעלה הירדן. מכל רחבי יהודה, פראה והשומרון נקבצו ובאו עשרות-אלפי מאזינים, מקצתם סקרנים אך רובם רציניים וכנים. וכמה מאזינים אף הגיעו מן הגליל.

בחודש מאי של שנה זו, בעודו במעבר בית-עניא, שלחו הכוהנים והלוויים משלחת לשאול את יוחנן האם הוא טוען להיותו המשיח ולברר באיזו סמכות הוא מטיף. יוחנן השיב לכל אלו באומרו: "שובו אל שולחכם ואמרו להם כי שמעתם 'קול קורא במדבר', כמאמר הנביא אשר אמר, 'פנו דרך יהוה וישרו מסילותיו. כל גיא ינשא וכל הר וגבעה יישפלו ויהיה העקב למישור והרכסים לבקעה; וראו כל בשר יחדו, כי פי יהוה דבר.'"

יוחנן היה מטיף הירואי אך חסר טאקט. יום אחד, בעודו מטיף ומטביל על הגדה המערבית של הירדן, הגיעו קבוצת פרושים ומספר צדוקים והציגו עצמם לטבילה. בטרם הולך אותם מטה אל המים, דיבר אליהם יוחנן כקבוצה ואמר: "ילדי צפזפונים, מי השכיל אתכם להמלט מן-הקצף

## מסמך 135

העתיד לבא? אטביל אתכם, אך אתם עשו פרי ראוי לתשובה. ואל תחשבו בלבבכם לאמר אברהם הוא אבינו, כי אני אמר לכם כי מן האבנים האלה יכול האלהים להקים בנים לאברהם. וכבר הושם הגרזן על שרש העצים, והנה כל עץ אשר איננו עשה פרי טוב כרות וישלך באש." (שמים-עשרה האבנים אשר אליהן התייחס היו אבני הזיכרון הידועות אשר קבע יהושע בנקודה זו ממש, לציון חציית "שנים-עשר השבטים" בשעה שנכנסו לראשונה לארץ המובטחת).

יוחנן העביר שיעורים לתלמידיו שבמסגרתם לימד אותם בפירוט כיצד לחיות את חייהם החדשים ואף ענה על שאלותיהם הרבות. הוא הציע למורים ללמד הן ברוח הכתוב והן על-פי הכתוב ממש. לעשיר הציע להאכיל את העני; למוכסים אמר: "אל תגבו יותר מחקכם." לחיילי הצבא אמר: "אל תזעזעו איש ואל תעשקו – ודי לכם בשכרכם." ולכולם כאחד אמר: "התכוננו לסיום עידן – כי מלכות השמים קרבה לבוא."

### 7. יוחנן נע צפונה

יוחנן עדיין היה שרוי בבלבול באשר לבואה של הממלכה ולזהותו של זה שעתיד למלוך בה. וככל שהוא המשיך להטיף, כך גם הלך וגדל הבלבול. אך חוסר הוודאות האינטלקטואלי הזה, באשר לטיב הממלכה הממשמשת ובאה, לא פגם באמונתו בכך שבואה אכן קרוב מאוד. אף כי יוחנן היה מבולבל בדעתו, רוחו מעולם לא שרתה בבלבול. לא היה לו כל ספק באשר לבוא הממלכה, אך הוא היה רחוק מלהיות בטוח אם ישוע הוא זה אשר עתיד לשלוט בה, אם לאו. כל עוד המשיך יוחנן להחזיק בדעה שיש להשיב את כס דוד על כנו, ההסבר אשר נתנו לו הוריו, כי ישוע, אשר נולד בעיר דוד, הוא אשר עתיד להיות הגואל שלו ציפו זה מכבר, נדמה כסביר; אך בזמנים שבהם הוא נטה יותר לעבר דוקטרינת הממלכה הרוחנית, סיום של עידן זמני על-פני האדמה, הוא נמלא ספקות רבים באשר לתפקיד שאותו ישוע עתיד למלא במהלך המאורעות האלה. לפעמים הוא הטיל ספק בכל, אך לא לזמן רב. הוא באמת השתוקק לשוחח על כל זאת עם דודנו, אך הדבר עמד בניגוד גמור לסיכום המפורש ביניהם.

במהלך תנועתו צפונה, יוחנן חשב רבות על ישוע. בעת שעלה במעלה הירדן הוא עצר ביותר מתריסר מקומות. במקום ושמו אדם הוא התייחס לשאלה הישירה ששאלו אותו תלמידיו "האם אתה המשיח?" והזכיר לראשונה "אחד אחר אשר בוא יבא אחר". והמשיך ואמר: "בוא יבא אחר החזק ממני, אשר קטנתי מלקרע ולהתיר את שריון גליו. אנכי טבלתי אתכם במים והוא יטבל אתכם ברוח הקדש. ובִּידו המזרה להבר את גרנו וְיֶאֱסֹף את דגנו אל אוצרו וְאֶת-הַמֶּץ יִשְׁרְפוּנוּ בָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִקְבֶּה."

בתשובה לשאלות תלמידיו, יוחנן המשיך והרחיב את לימודו. מדי יום הוא הוסיף ולימד דברים נוספים אשר סייעו וניחמו יותר מאשר המסר המוקדם והסתום שלו: "שובו והיטבלו." ועד לעת הזו כבר החלו המונים להגיע אליו מן הגליל ומן הדקפוליס. עשרות מאמינים כנים נותרו לצד מורם הנערץ יום אחר יום.

### 8. פגישתם של ישוע ויוחנן

עד לחודש דצמבר של שנת 25 לספירה, כאשר יוחנן, במסעו במעלה הירדן, הגיע לסביבותיה פְּלָה, כבר נודע שמו ברחבי פלשתינה כולה ועבודתו הפכה לנושא השיחה העיקרי בכלל הערים אשר מסביב לכנרת. ישוע דיבר בשבח המסר של יוחנן ודבר זה גרם לרבים מבני כפר נחום להצטרף לכת החזרה בתשובה והטבילה של יוחנן. בניו הדייגים של זבדיה, יעקב ויוחנן, הלכו להיטבל בחודש דצמבר, מעט לאחר שיוחנן הגיע לפלה והחל להטיף בסמוך אליה. הם הלכו לראות את יוחנן מדי שבוע והביאו לישוע דיווחים טריים מיד ראשונה על אודות עבודתו של המבשר.

## מסמך 135

יעקב ויהודה, אחיו של ישוע, שקלו לרדת ולהיטבל על-ידי יוחנן; וכעת, משיהודה הגיע לתפילות השבת לכפר נחום, ולאחר שגם הוא וגם יעקב הקשיבו להרצאתו של ישוע בבית הכנסת, ביקשו שניהם להיוועץ עמו בנוגע לתכניותיהם. היה זה במוצאי שבת של ה-12 בינואר, שנת 26 לספירה. ישוע ביקש מהם לדחות את הדיון עד ליום המחרת, המועד שבו הוא ימסור להם את תשובתו. הוא ישן אך מעט באותו לילה, והתייחד באינטימיות עם האב שבשמיים. הוא קבע לסעוד עם אחיו את ארוחת הצהרים ולעוף להם בנוגע לטבילה על-ידי יוחנן. באותו יום ראשון ישוע עבד כהרגלו במספנה. יעקב ויהודה הגיעו עם ארוחת הצהריים והמתינו לישוע במחסן העצים, שכן טרם הגיעה שעת הפסקת הצהריים, וישוע הקפיד מאוד בעניינים כגון אלו.

אך מעט לפני צהרי היום, הניח ישוע את כלי עבודתו, פשט את סינר העבודה והודיע בפשטות לשלושת הפועלים אשר היו עמו בחדר, "הגיעה שעת". הוא יצא אל אחיו, יעקב ויהודה, וחזר על דבריו, "הגיעה שעת – הבה נלך אל יוחנן." והם מיד יצאו לדרכם לעבר פְּלָה, זאת כאשר הם סועדים את ארוחת הצהרים שלהם תוך כדי הליכה. היה זה יום ראשון, ה-13 בינואר. הם בילו את הלילה בעמק הירדן והגיעו לזירת הפעולה שבה הטביל יוחנן למחרת בסביבות צהרי היום.

זה עתה החל יוחנן להטביל את מועמדי אותו יום. עשרות חוזרים בתשובה עמדו בשורה והמתינו לתורם, כאשר ישוע ושני אחיו הצטרפו לשורת הגברים והנשים אשר הפכו למאמינים בדברי הטפותיו של יוחנן על בואה של הממלכה. יוחנן שאל את בניו של זבדיה בנוגע ישוע. הוא שמע על אודות הערותיו של ישוע ביחס לדבריו, והמתין בכל יום ויום בציפייה לבואו, אך הוא לא ציפה לקבל את פניו בשורת המועמדים לטבילה.

בשל העובדה שיוחנן שקע במלאכת ההטבילה של מספר מומרים גדול כל-כך, הוא לא נשא את עיניו ולא ראה את ישוע, עד אשר עמד בן האדם ממש מולו. כאשר זיהה יוחנן את ישוע, נעצר הטקס לרגע שבו קיבל יוחנן את פני דודנו שבגוף ושאל אותו, "אך מדוע תרד לברכני כאן בתוך המים?" וישוע ענה, "בכדי להיטבל על-ידך." ענה לו יוחנן: "אבל אני הוא זה שצריך להיטבל על-ידך. מדוע תבוא אלי?" ואז לחש ישוע ליוחנן: "עשה כעת כבקשתי, מכיוון שברצוני לתת דוגמא לאחי אשר עומדים כאן לצדי, וכדי שהאנשים יוכלו לדעת כי הגיעה שעת".

קולו של ישוע היה נחרץ וסמכותי. יוחנן רעד מהתרגשות בעת שהתכונן להטביל את ישוע מנצרת במימי הירדן, בצהרי יום שני, ה-14 לינואר, שנת 26 לספירה. וכך הטביל יוחנן את ישוע ואת שני אחיו, יעקב ויהודה. ולאחר שהטביל את השלושה הללו, הוא שילח את כל שאר הממתינים והכריז כי הטבילה תתחדש למחרת בצהריים. בעת שהאנשים החלו עוזבים, ארבעת הגברים, אשר עדיין עמדו במים, שמעו קול מוזר. ואז הופיע לרגע חזיון, ממש מעל לראשו של ישוע, והם שמעו קול שאמר, "זהו בְּנֵי הָאֱהוּב אֲשֶׁר-חִפְצָתִי בּוֹ." פניו של ישוע השתנו עד מאוד, וכאשר הוא עלה מן המים בדממה הוא פנה ועזב אותם, והלך אל עבר הגבעות אשר ממזרח. ואף אדם לא ראה את ישוע שוב במשך ארבעים ימים.

יוחנן הלך בעקבות ישוע כברת דרך מספקת על-מנת לספר לו את סיפור ביקורו של גבריאל אצל אמו בטרם לידתו, כפי שהוא שמע פעמים כה רבות את הסיפור משפתייה של אמו. הוא הניח לישוע להמשיך בדרכו לאחר שאמר, "כעת אני יודע בוודאות כי אתה הוא הגואל." אך ישוע לא השיב על כך מאום.

## 9. ארבעים ימים של הטפה

כאשר יוחנן חזר אל תלמידיו (כעת חיו עמו כל העת כעשרים וחמישה או שלושים מהם), הוא מצא אותם בעיצומה של שיחה ערה, דנים במה שאירע בהקשר להטבלתו של ישוע. הם נדהמו עוד יותר לשמע סיפורו של יוחנן על אודות ביקורו של גבריאל את מרים בטרם לידת ישוע, וגם על כך

## מסמך 135

שישוע לא אמר ולו מילה אחת לאחר שהוא סיפר לו על כך. באותו ערב לא ירד גשם, והחבורה הזו, אשר מנתה שלושים או יותר, שוחחה עמוק אל תוך הלילה זרוע הכוכבים. הם תהו לאן הלך ישוע ומתי הם יראו אותו שוב.

לאחר ההתנסות של אותו היום, קיבלו דברי ההטפה של יוחנן טונים חדשים ונחרצים במסגרת הצהרותיו באשר לבוא הממלכה ולמשיח המצופה. ארבעים ימי ההמתנה הללו לשובו של ישוע היו זמנים מתוחים. אך יוחנן המשיך להטיף בעוצמה רבה, ובעת הזו החלו גם תלמידיו להטיף להמונים אשר צבאו מסביב ליוחנן בירדן.

במהלך ארבעים ימי ההמתנה הללו נפוצו שמועות רבות באזורי הכפר, ואף בטבריה ובירושלים. אלפים באו לחזות בתופעה החדשה אשר במחנה יוחנן, במשיח לכאורה, אך ישוע לא היה שם. רבים פקפקו בסיפור כולו, מששמעו את תלמידיו של יוחנן טוענים כי האדם האלוהי המוזר הלך אל גבעות.

כשלושה שבועות לאחר שישוע עזב אותם, הגיעה לאתר בפלג משלחת חדשה מטעם הכוהנים והפרושים בירושלים. הם שאלו את יוחנן ישירות האם הוא היה אליהו, או הנביא אשר משה הבטיח; וכאשר יוחנן ענה "אינני", הם העזו ושאלו, "האם אתה המשיח?" גם על כך ענה להם יוחנן, "אינני." ואז אמרו האנשים הללו, תושבי ירושלים: "אם אינך אליהו, ואינך הנביא ואינך המשיח, מדוע אתה מטביל את כל האנשים האלה וגורם לכל העוררות הזו?" ענה להם יוחנן: "ראוי שאלו אשר שמעו אותי והוטבלו על-ידי יאמרו מי אני. אך אני מצהיר בפניכם, כי בעוד שאנוכי מטביל במים, עמד בתוכנו אחד אשר ישוב להטביל אתכם ברוח הקודש."

עבור יוחנן ותלמידיו ארבעים הימים הללו היוו תקופה קשה. מה תהא מערכת היחסים בין יוחנן לישוע? מאה שאלות שונות צפו ועלו לדיון. החלו להופיע פוליטיקות והעדפות אנוכיות. דיונים ערים התעוררו סביב הרעיונות והמושגים השונים על אודות המשיח. האם יהא המשיח מנהיג צבאי ומלך לנצר בית דוד? האם יכה ברומאים כשם שיהושע היכה בכנענים? או שמא יכונן מלכות רוחנית? יוחנן צידד בדעת המיעוט, וטען כי ישוע הגיע על-מנת לכונן את ממלכת השמים, אף כי לא היה לו ברור לגמרי מה בדיוק נכלל במסגרת המשימה הזו של כינון ממלכת השמים.

בחווייתו של יוחנן היו אלו ימים מאתגרים, והוא התפלל לשובו של ישוע. כמה מתלמידיו של יוחנן ארגנו משלחות חיפוש וביקשו לצאת ולחפש את ישוע, אך יוחנן אסר על כך באומרו: "עתותינו בידי אלוהי השמיים; הוא אשר ינחה את בנו הנבחר."

היה זה מוקדם בבוקרו של יום שבת, ה-23 בחודש פברואר, שבני חבורתו של יוחנן, בעת שסעדו את ארוחת הבוקר, נשאו את עיניהם צפונה וראו את ישוע מתקרב לעברם. בשעה שקרב אליהם ישוע, נעמד יוחנן על סלע גדול, הרים את קולו הרועם ואמר: "הנה הוא בן האלוהים, גואל העולם! הוא זה אשר עליו אמרתי, 'אחרי יבא אחד אשר הוא לפני, כי קדם לי הוא הֵי'ה'. כי בעבורו באתי אני מן הערבות להטיף לחזרה בתשובה ולטבול במים, לקרוא כי קרבה ובאה מלכות השמים. וכעת בא האחד אשר יטביל אתכם ברוח הקודש. חֲזִיתִי ברוח אֱלֹהִית יֵרֶדֶת מִשְׁמַיִם וְתִנַּח עָלַי, וְיִהְיֶה קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם לֵאמֹר 'זֶהוּ בְנִי הָאֱהוּב אֲשֶׁר-חִפְצָתִי בּו'."

ישוע ביקש מהם לשוב אל ארוחתם בעוד שהוא ישב לסעוד בחברת יוחנן, שכן אחיו יעקב ויהודה שבו זה מכבר לכפר נחום.

מוקדם בבוקר המחרת נפרד ישוע לשלום מיוחנן ומתלמידיו ושב לגליל. הוא לא ציין ולו במילה מתי הם יתראו בפעם הבאה. על כל שאלותיו של יוחנן באשר למשימתו כמטיף ענה ישוע: "אבי

## מסמך 135

ינחה אותך כעת ובעתיד, כפי שעשה זאת בעבר. "ושני האנשים הכבירים הללו נפרדו באותו בוקר על גדות נהר הירדן, והם לא נפגשו עוד בעודם בגוף בשר ודם.

### 10. יוחנן נע דרומה

ומכיוון שישוע עלה צפונה לגליל, יוחנן הרגיש כי נכון לו לשוב על עקבותיו דרומה. ובהתאם לכך, בבוקר יום ראשון, ה-3 במרץ, החלו יוחנן ויתר תלמידיו במסעם דרומה. בינתיים, כרבע מחסידיו של יוחנן יצאו אל עבר הגליל בחפשם אחר ישוע. יוחנן היה שרוי בעצבות ובבלבול. הוא לא הטיף שוב באותו אופן שבו נהג לעשות בטרם היום שבו הטביל את ישוע. הוא חש בצורה כלשהי כי האחריות באשר לבוא הממלכה כבר לא נחה על כתפיו. הוא חש כי עבודתו כבר כמעט והגיעה אל סיומה; הוא היה חסר נחמה ובודד. אך הוא המשיך להטיף, להטביל ולנוע דרומה.

ליד הכפר אשר שמו אדם יוחנן השתהה במשך שבועות מספר, וזה היה המקום שבו הוא ביטא את ההתקפה הזכורה על הורדוס אנטיפס, על אשר לקח לעצמו אשת אדם אחר שלא כחוק. עד לחודש יוני של שנה זו (26 לספירה) חזר יוחנן למעבר בית-עניא אשר על הירדן, המקום שבו החל את מסע ההטפה שלו על אודות בוא הממלכה יותר משנה קודם לכן. בשבועות שלאחר הטבלתו של ישוע, אופי דבריו של יוחנן השתנה בהדרגה לעבר הכרזה על חסד לפשוטי העם, בעוד שהוא ממשיך לגנות בעוז מחודש את שחיתותם של מנהיגי הדת ושל המנהיגים הפוליטיים.

הורדוס אנטיפס, אשר יוחנן הטיף בשטח שבשליטתו, נדרך בחשש שמא הוא ותלמידיו ירימו את נס המרד. הורדוס גם התרעם על כך שיוחנן ביקר את ענייני ביתו בפומבי. ולאור כל אלו, החליט הורדוס לאסור את יוחנן. וכך, מוקדם בבוקר ה-12 ביוני, בטרם הגיע ההמון לשמוע את דבריו ולחזות בהטבלה, אסרו סוכניו של הורדוס את יוחנן. ובחלוף שבועות, משלא שוחרר, נפוצו תלמידיו בכל רחבי פלשתינה. רבים מהם הלכו לגליל והצטרפו לחסידיו של ישוע.

### 11. יוחנן בכלא

תקופת מאסרו של יוחנן עברה עליו בבדידות ובמרירות מסוימת. אך ורק קומץ מחסידיו הורשו לבקרו. הוא כמה לראות את ישוע, אך נאלץ להסתפק בחדשות על אודות עבודתו מפי אלו מחסידיו אשר הפכו למאמיניו של בן האדם. לעתים תכופות הוא התפתה להטיל ספק בישוע ובמשימתו האלוהית. אילו היה ישוע המשיח, מדוע זה לא עשה דבר על-מנת לגאול אותו מן המאסר הבלתי-נסבל הזה? יותר משנה-וחצי נמק גבר מחוספס זה, בן הטבע של האל, בתא המאסר המאוס. וההתנסות הזו הייתה בבחינת מבחן אמונה כביר בישוע ובנאמנות אליו. לאמיתו של דבר הייתה ההתנסות הזו בבחינת מבחן כביר לאמונתו של יוחנן אפילו באל עצמו. פעמים רבות הוא התפתה להטיל ספק באמיתות משימתו שלו עצמו ובחזיונותיו.

לאחר מספר חודשי מאסר הגיעה אליו קבוצת מחסידיו, ולאחר שדיווחה לו על פעולתו של ישוע בציבור, נאמר לו: "רבי, האיש אשר היה עמך בעבר הירדן טבל וכלם באים אליו. הוא אף מתרועע עם מוכסים ועם חוטאים. זה אשר באומץ העדת עליו אינו עושה דבר על-מנת לשחרר." אך יוחנן ענה לחבריו: "לא יוכל איש לקחת דבר, בלתי אם ניתן לו מן השמים. ואתם הנכם עדי אשר אמרתי 'אינני המשיח, רק שלוח הנני לפניו.' אשר לו הכלה הוא החתן, ורע החתן העמד ושמע אתו שמוח ושמח לקול החתן. הנני שמחתי זאת עתה שלמה. הוא יגדל הלוח וגדל ואני אחסר הלוח וחסור. אני הנני מן הארץ, ומן הארץ אדבר את דברי. וישוע מנצרת ממעל בא ונעלה הוא על הכול. בן האדם מן האל הגיע, וכי אשר שלחו אלהים הוא ידבר דברי אלהים. כי לא במדה נתן אלהים את הרוח. האב אהב את בנו ואת הכול נתן בידו. כל המאמין בבן יש לו חיי עולם. ודברי אמת אומר אני לכם."

## מסמך 135

החסידיים הללו נדהמו לשמע דברי יוחנן ולפיכך עזבו בדממה. גם יוחנן היה נסער מאוד, משום שהבין כי דבר נבואה יצא מפיו. מעולם הוא לא הטיל שוב ספק במשימתו של ישוע ובאלוהיותו. ואולם, יוחנן התאכזב עד מאוד מכך שישוע לא שלח כל מסר, מכך שהוא לא בא לבקרו ושלא ניצל מאומה מן הכוח האדיר אשר עמד לרשותו על-מנת לשחררו מן הכלא. ואילו ישוע ידע על כל אלה. הוא אהב את יוחנן עד מאוד, אך כעת הוא הכיר בטיב האלוהי שלו עצמו וידע במלואם את כלל הדברים הכבירים אשר מצפים ליוחנן לאחר שיעזוב את העולם הזה. מכיוון שהוא גם ידע כי תמה משימתו של יוחנן על-פני האדמה, הוא אילץ את עצמו שלא להתערב במהלך הטבעי של נתיבתו של הנביא-המטיף הכביר הזה.

המתח הממושך בכלא היה כמעט בלתי-נסבל מבחינה אנושית. ימים ספורים בלבד לפני מותו של יוחנן, הוא שוב שלח שליחים נאמנים אל ישוע ושאל: "האם תמה מלאכתי? מדוע אני נמק בכלא? האם אתה משיח אמת, או שעלינו לחכות לאחר?" וכאשר שני התלמידים הללו מסרו את המסר לישוע, ענה להם בן האדם: "לכו בחזרה אל יוחנן ואמרו לו שלא שכחתיו וכי הוא נדרש לסבול גם את זאת, משום שעלינו להשלים את אשר מן הצדק הוא. אמרו ליוחנן את אשר ראיתם ושמעתם – כי העניינים מתבשרים בבשרות טובות – ולבסוף, אמרו לאהוב אשר בישר על משימתי על-פני האדמה, כי ברכות גדולות תבואנה עליו בעתיד לבוא, אם לא יטיל בי ספק ולא יכשל בי." ואלה היו המילים האחרונות אשר קיבל יוחנן מישוע. המסר הזה ניחם אותו עד מאוד, חזק את אמונתו והכין אותו לסיומם הטראגי של חייו בגוף בשר ודם, סיום אשר הגיע כה מהר לאחר המאורע הזכור הזה.

### 12. מותו של יוחנן המטביל

מכיוון שבעת מאסרו פעל יוחנן בדרום פראה, הוא נלקח מיידית למאסר במבצר מְכוּוֹר, שם שהה עד אשר הוצא להורג. הורדוס שלט הן בגליל והן בפראה, ובעת ההיא התגורר בפראה הן ביוֹלָיאס והן במכוור. מקום המשכן הרשמי בגליל הועתק מציפורי אל הבירה החדשה, טבריה.

הורדוס פחד לשחרר את יוחנן שמא יישא את נס המרד. הוא פחד להוציאו להורג שמא יתפרע ההמון בבירה, שכן אלפים בפראה האמינו כי יוחנן היה קדוש, נביא. ולפיכך שמר הורדוס את הנזיר המטיף בכלא, פשוט כי לא ידע מה לעשות עמו. יוחנן הובא מספר פעמים לפני הורדוס, אך אף-פעם לא הסכים לעזוב את תחום שלטונו, או להימנע מכל פעילות ציבורית, אם וכאשר ייצא לחופשי. והתסיסה החדשה הזו, אשר נקשרה לישוע מנצרת והחלה גואה ומתעצמת, גרמה לו להחליט כי אין זה הזמן המתאים לשחרר את יוחנן. ופרט לכל אלו, הורדוס, אשתו הבלתי-חוקית של הורדוס, שנאה את יוחנן שנאה מרה ועזה.

פעמים מספר שוחח יוחנן עם הורדוס על מלכות השמיים, ואף כי לעיתים הורדוס התרשם עד מאד מן המסר אשר נשא יוחנן, הוא חשש להוציאו לחופשי מן הכלא.

מכיוון שטבריה עדיין הלכה ונבנתה, בילה הורדוס זמן ניכר במעונותיו אשר בפראה, ואת מבצר מכוור הוא חיבב במיוחד. עדיין נדרשו עוד מספר שנים עד שכל מבני הציבור, ובכלל זה המעון הרשמי, בטבריה יושלמו לגמרי.

במסגרת חגיגות יום הולדתו ערך הורדוס משתה מפואר בארמון במכוור, שאליו הוזמנו קציני הבכירים, וכן חברי מועצה בכירים אחרים בממשלתו בפראה ובגליל. ומכיוון שהורודיה לא הצליחה להביא לידי מותו של יוחנן באמצעות בקשה ישירה מהורדוס, היא תכננה וזממה כעת כיצד להביא למותו בעורמה.

במהלך חגיגות הערב ותוכנית הבידור, הציגה הורודיה את בתה בפני החוגגים וזו רקדה לפניהם. הורדוס נהנה מאוד מן ההופעה, ואז קרא לה אליו ואמר: "את מקסימה. נעמת לי עד מאוד. ביום זה, יום הולדתי, בקשי ממני את מבוקשך ואתן לך, ואפילו תגיע בקשתך עד חצי מלכותי." כאשר הורדוס עשה את כל זאת הוא היה נתון תחת השפעת כמות גדולה של יין. האישה הצעירה פנתה הצידה ושאלה את אמה מה עליה לבקש מהורדוס. הורודיה אמרה לה, "לכי אל הורדוס ובקשי את ראשו של יוחנן המטביל." והאישה הצעירה שבה אל שולחן הסעודה ואמרה להורדוס, "אני מבקשת שתביא לי מיד את ראשו של יוחנן המטביל על מגש."

הורדוס נמלא פחד וצער, אך בשל השבועה אשר נשבע ומפני כל אלו אשר היו מסובים עמו, הוא לא יכול היה לדחות את הבקשה. והורדוס אנטיפס שלח חייל, וציווה עליו להביא לו את ראשו של יוחנן. וכך נכרת ראשו של יוחנן באותו לילה בכלא. החייל הביא את ראשו של הנביא על מגש והציג אותו בפני האישה הצעירה, בחלק האחורי של אולם הנשפים. והעלמה נתנה את המגש לאימה. כאשר שמעו תלמידיו של יוחנן את אשר אירע, הם באו אל הכלא וביקשו את לקבל את גופתו של יוחנן, ולאחר שהניחו אותה בקבר הם הלכו וסיפרו על כך לישוע.